

19.03.2025

Dnro 862/03.04.04.10/2024

Asia

Muu kunnallisia

Valittajat

Susanna Arvela-Jalonen ja Riikka Lehtinen, molemmat Laitilasta

Päätös, josta valitetaan

Laitilan kaupunginvaltuusto, 13.5.2024, § 29

Kaupunginvaltuusto on 13.5.2024 päättänyt, että Laitilan perusopetuksen kouluverkkoa tiivistetään ja Laitilan kyläkoulun Itäkulman koulutalo suljetaan 1.8.2024, perusteena koulun oppilasmäärän putoaminen yhden opettajan kouluksi. Lisäksi kaupunginvaltuusto on päättänyt, että muiden koulutalojen sulkemisen osalta ei tehdä sitovia päätöksiä, vaan kouluverkkoa tarkastellaan kokonaisuutena kaikki koulut ja koulutalot huomioiden vuosittain osana normaalia talousarviokäsittelyä. Kaupunginvaltuusto on vielä päättänyt, että vuoden 2024 talousarviota muutetaan päätöstä vastaavaksi.

Valitus

Päätös on kumottava ja sen täytäntöönpano on keskeytettävä. Laitilan kaupunki on velvoitettava korvaamaan valittajien oikeudenkäyntikulut viivästyskorkoineen.

Päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä. Asian valmistelussa ei ole asianmukaisesti kuultu kuntalaisia eikä tiedotettu valtuutettuja. Asiaa ei ole valmisteltu siten asianmukaisesti, että asian vaikutuksista kaupungin talouteen, kuntalaisiin tai koululaisten vanhempiin olisi saatu selkeä ja ajankohtainen tilannekuva. Kyseinen päätös ei olisi saanut tulla kuntalaisille yllätyksenä, eikä vaikuttamismahdollisuuksien varaamista olisi saanut jättää huomioonottamatta. Kouluverkkosuunnitelmaa on kuvattu kuntalaisille ensimmäisen kerran 13.3.2024. Ilman toiminnankuvausta tai taloudellisia selvityksiä kuntalaisten ei kuitenkaan ole ollut mahdollista ottaa kantaa asiaan tai tiedostaa sen vaikutuksia.

Kuntalaisille ei ole varattu aikaa huomautusten tekemiseen. Kuulemistilaisuuksissa olisi pitänyt kertoa, että Itäkulman koulutaloa uhkaa

välitön sulkeminen eikä esittää, että kuullaan kuntalaisia sekä kehitetään ja visioidaan kouluverkkoa. Visiointi ei tarkoita koulun sulkemista. Toisen kuulemistilaisuuden sijaan on järjestetty vain tiedotustilaisuus. Oppilaita on kuultu ainoastaan teettämällä kysely lakkauttamispäätöksen jälkeen. Opettajien kuuleminen on toteutettu samana päivänä ja samalla tavalla kuin kuntalaistenkin.

Valtuutetuilla ei ole ollut käytettävissään kaikkea päätöksenteon kannalta tarpeellista selvitystä, sillä valtuutetuille ei ole jaettu perusopetuksen kokonaisselvitykseen ja kouluverkkovaihtoehtojen tarkasteluun liittyvää PowerPoint-esitystä. Esitys on vain näytetty valtuutetuille. Lisäksi PowerPoint-esitys vaikuttaa tiedoiltaan puutteelliselta.

Valmisteluasiakirjoissa kuntalaisilta kerättyä kuntalaispalautetta on kuvattu SWOT-analyysillä, josta ei selviä kyselyaineiston sisältö, miten kyselyyn on voinut vastata eikä vastaajien määrä. Analyysiin liittyvässä kuntalaispalautteen tiivistyksessä on kerrottu, että pohjaesitykselle myönteistä tai neutraalia palautetta on ollut noin 5 % kannanotoista. Tämä ei kuvaa kyselyaineiston sisältöä tai mitään muutakaan.

Perusopetuksen kokonaisselvityksen tuloksena kouluverkkoa tiivistetään. Perustelut tiivistämiselle ovat muun ohella oppilasmäärän lasku, yhdenvertaisen ja opetussuunnitelman mukaisen opetuksen järjestäminen ja talouden paineet. Päätöksenteossa olisi tullut noudattaa etukäteen ilmoitettuja kriteereitä. Selvityksessä Itäkulman koulutalon oppilaiden määräksi lukuvuodelle 2024–2025 on merkitty 16, vaikka heitä olisi aloittamassa 18. Valtuuston päätöksen yhteydessä on annettu virheellisesti ymmärtää, että sivistysvaliokunta olisi kumonnut aiemmin tekemänsä päätöksen siitä, ettei kyläkouluja suljeta, ellei oppilaita ole alle 20 kolmena peräkkäisenä vuotena.

Valituksessa on lisäksi tuotu esiin, että samaan aikaan, kun koulujen lakkauttamista on valmisteltu, kaupunki on asioita vääristellen mainostanut Laitilan kyliä rauhallisine kyläkouluineen.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on 27.6.2024 antamallaan välipäätöksellä hylännyt valittajien hakemuksen päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämisestä.

Kaupunginhallitus on antanut lausunnon.

Valittajat ovat antaneet vastineen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Hallinto-oikeus hylkää valittajien oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskevan vaatimuksen.

Ratkaisun perustelut

Kunnallisvalituksen valitusperusteet

Kuntalain 135 §:n 2 momentin mukaan kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomaisen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Hallinto-oikeuden toimivaltaan kuuluu sen arviointi, onko valituksenalainen päätös valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen. Hallinto-oikeuden toimivaltaan ei sen sijaan kuulu ottaa kantaa päätöksen tarkoituksenmukaisuuteen.

Vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen ja tiedottaminen

Kuntalain 22 §:n 1 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Hallintolain 41 §:n 1 momentin mukaan, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin, viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta. Saman pykälän 2 momentin mukaan asian vireilläolosta ja vaikuttamismahdollisuuksien käyttämisestä on ilmoitettava asian merkityksen ja laajuuden kannalta sopivalla tavalla.

Hallinto-oikeus toteaa, että perusopetuksen kouluverkolla on huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Näille henkilöille on siten pitänyt hallintolain 41 §:n mukaisesti varata mahdollisuus saada tietoja perusopetuksen kouluverkon muutoksen ja siihen liittyen muun ohella Laitilan kyläkoulun Itäkulman koulutalon sulkemisen lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Asiassa saadun selvityksen mukaan perusopetuksen kouluverkon kokonaisselvitystä koskevat kuntalaisillat on järjestetty 16.11.2023 ja 13.3.2024. Ensimmäisenä järjestetyssä tilaisuudessa on kuultu kuntalaisia perusopetuskokonaisuuden kehittämistä ja annettu mahdollisuus ideoida perusopetuskokonaisuuden kehittämistä. Toisessa on tiedotettu tehdyn perusopetuksen kokonaisselvityksen mahdollisista vaikutuksista Laitilan kouluverkkoon. Kutsut molempiin kuntalaisiltoihin on julkaistu paikallislehdessä ja kaupungin kotisivuilla sekä jaettu sosiaalisen median kanavilla. Lisäksi kutsut ensimmäiseen kuntalaisiltaan on lähetetty oppilaiden huoltajille Wilma-viesteillä.

Maaliskuussa 2024 järjestetyn tilaisuuden kutsussa on julkaistu linkki sähköiseen kyselyyn, johon vastaamalla on voinut lausua mielipiteensä asiasta. Lisäksi on tarjottu mahdollisuus lausua mielipiteensä kirjeitse.

Vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta on tiedotettu myös kuntalaistilaisuudessa sekä kaupungin kotisivuilla, sosiaalisen median kanavilla ja paikallislehdessä. Henkilöstöä on kuultu 13.3.2024 järjestetyssä tiedotustilaisuudessa. Asiaan liittyen on 27.3.2024 kuultu kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmän jäseniä. Asiassa on myös tehty lapsivaikutusten arviointi, jossa on kuultu esiopetuksen ja kyläkoulun oppilaita.

Asiakirjoissa on selvitystä ja yhteenvetoa mainituista oppilaiden ja hyvinvointityöryhmän jäsenten kuulemisista sekä kuntalaisilta saadusta palautteesta. Palautteita on saatu yhteensä 332, ja niistä on tehty SWOT-analyysi valmistelun tueksi.

Hallinto-oikeus katsoo, että edellä selostettu tiedottaminen ja vaikuttamismahdollisuuksien varaaminen on toteutettu asian merkityksen ja laajuuden kannalta riittävällä tavalla. Valtuuston päätös ei ole syntynyt vaikuttamismahdollisuuksien varaamista ja tiedottamista koskevien valitusperusteiden vuoksi virheellisessä järjestyksessä.

Valtuutetuille annetut tiedot ja päätöksen sisällöllinen lainmukaisuus

Kuntalain 93 §:n mukaan kunnanhallituksen on valmistettava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta sellaisia säännöksessä erikseen lueteltuja asioita, joista nyt ei ole kysymys.

Valtuutetuille on järjestetty seminaari 28.3.2023 ja iltakoulu 20.11.2023. Ensimmäisessä teemana on ollut oppilasmäärän kehitys ja kouluverkko, ja toisessa valtuutetut on muiden kuntalaisten tapaan osallistettu ideoimaan kouluverkon kehittämistä. Seminaarin materiaali on jaettu kaupunginvaltuutetuille.

Lisäksi valtuustolle on 12.3.2024 järjestetty seminaari, jossa on käyty läpi laajan virkamiesvalmistelun pohjalta tehdyn peruskouluverkkoselvityksen sisältö. Seminaarimateriaali on lähetty kaikille valtuutetuille seminaarin jälkeen. Valtuutetuilla on laajaan tiedonsaantioikeuteensa perustuen ollut mahdollisuus pyytää lisätietoja ja tarkennuksia valmisteluun.

Perusopetuksen kokonaisselvitystä on valmisteltu laajasti virkamiesvalmisteluna ja selvityksen laadinta on aloitettu maaliskuussa 2023. Kyseisessä selvitystyössä on tarkasteltu olemassa olevaa kouluverkkoa, oppilasmäärän kehitystä eri kouluissa ja koulutaloissa, opetus suunnitelman toteuttamisen haasteita oppilasmäärältään pienen koulutalon usean luokkasteen yhdysluokissa, kiinteistöjen kuntoa ja kuntatalouden tilannetta. Marraskuussa 2023 pidetyssä niin sanotussa kuntalaisillalla on pohdittu kehittämisvaihtoehtoja tilanteessa, jossa oppilasmäärä vähenee. Maaliskuussa 2024 pidetyssä kuntalaisillalla on perusopetuksen kokonaisselvityksen lopputuloksena tuotu esiin Itäkulman koulutalon lakkauttaminen.

Valtuuston päätöksen 13.5.2024 juoksevaan muotoon laaditusta pöytäkirjasta ilmenee, että sivistysvaliokunta oli perusopetuksen kokonaisselvityksen

perusteella 11.4.2024 päättänyt tehdä esityksen perusopetuksen kouluverkon tiivistämiseksi ja Laitilan kyläkoulun Itäkulman koulutalon sulkemiseksi 1.8.2024. Valmistelutekstissä on laajasti selvitetty perusteluja päätöksenteon pohjaksi. Tilastojen mukaan oppilasmäärät tulevat laskemaan lähivuosina merkittävästi, mistä seuraa muutostarve kouluverkkoon ja palvelurakenteeseen. Lisäksi kaupungin taloutta haastavat valtionosuuksien lasku, verotulojen leikkaus, yleinen kustannusten nousu ja väestökehitys. Selvitystyön perusteella kouluverkon tiivistäminen ei heikennä oppilaiden saaman opetuksen tasoa. Opetusresurssin vähentäminen opetustuntien tai resurssin leikkaamisella tai luokkakokojen kasvattamisella saattaisi aiheuttaa sen, että kyläkoulun oppilaat joutuisivat opiskelemaan yhdysluokissa, joissa on enemmän kuin kahden vuosiluokan oppilaita. Tällöin opetussuunnitelman tavoitteita ei kyettäisi saavuttamaan eikä yhdenvertaisuus oppimisessa toteutuisi. Lapsivaikutusten arvioinnin perusteella kouluverkon tiivistäminen ja koulutalojen sulkeminen vaikuttaisi Kyläkoulun oppilaisiin kielteisesti, myönteisesti tai vaikutus olisi neutraali. Itäkulman koulutalon sulkemista on perusteltu oppilasmäärän vähäisyydellä eli yhteensä vain 16 oppilasta vuosiluokilla 2–6 ja yksi opettaja lukuvuonna 2024–2025. Edellä kuvatun kokoiselle opetusryhmälle ei kyetä järjestämään opetussuunnitelman mukaista opetusta, jolloin opetussuunnitelman tavoitteet ja oppilaiden yhdenvertaisuus toteutuisivat vain osittain.

Kaupunginhallituksen 22.4.2024 päättämä esitys valtuustolle on ollut samansisältöinen sivistysvaliokunnan esityksen kanssa.

Hallinto-oikeus toteaa, että valtuusto käyttää kaupungin ylintä päätösvaltaa. Valtuuston toimivaltaan kuuluu viime kädessä myös arvioida, pitääkö se suoritettua valmistelua riittävänä ratkaisun tekemiseksi asiassa. Niin halutessaan valtuusto voi palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi. Saadun selvityksen mukaan asiaa on valmisteltu laajasti. Valtuutettujen saatavilla on ollut kaikki asian valmistelussa kertyneet asiakirjat. Valtuusto on voinut itse arvioida, että sillä on asiassa suoritettun valmistelun perusteella riittävät edellytykset tehdä päätös asiassa.

Kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttävä valtuusto ei ole ollut sidottu siihen, mitä kaupungin sivistysvaliokunta on aiemmassa päätöksessään linjannut. Myöskään sillä, miten Laitilan kaupunki on mahdollisesti mainostanut kaupunkia, ei ole oikeudellista merkitystä valtuuston valituksenalaisen päätöksen laillisuutta arvioitaessa. Päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla lainvastainen.

Yhteenveto

Valtuuston päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä valituksessa esitetyillä perusteilla eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen. Valitus on näin ollen hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 95 §:n 1 momentin mukaan oikeudenkäynnin osapuoli on velvollinen korvaamaan toisen osapuolen oikeudenkäyntikulut kokonaan tai osaksi, jos erityisesti asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen on kohtuutonta, että tämä joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntikuluistaan.

Asiassa annettu ratkaisu huomioon ottaen ei ole kohtuutonta, että valittajat joutuvat itse vastaamaan mahdollisista oikeudenkäyntikuluistaan.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut
Kuntalaki 14 § 1 mom ja 144 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (Kunnallisvalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeustuomarit Tiina Forsten, Sami Kouki ja Jukka Vanto. Asian on esitellyt notaari Johanna Huhtala.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu ja tulostettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmästä.

Jakelu

Päätös tavallisena tiedoksiantona kirjeitse

Susanna Arvela-Jalonen

Hallintolain 56 ja 68 §:n mukaan Arvela-Jalosen on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava siitä Lehtiselle. Jos Arvela-Jalonen tämän laiminlyö, hän on velvollinen korvaamaan laiminlyönnistä aiheutuneen vahingon sikäli kuin se laiminlyönnin laatuun ja muihin olosuhteisiin katsoen harkitaan kohtuulliseksi.

Oikeudenkäyntimaksu 270 euroa

Päätös tavallisena tiedoksiantona sähköisesti

Laitilan kaupunginhallitus, jonka on kuntalain mukaisesti ilmoitettava päätöksestä

Hallinto-oikeuden yhteystiedot

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2–4 (PL 32), 20101 Turku
turku.hao@oikeus.fi
Puh. 029 56 42400
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>